

Evropski varuh
človekovih pravic

Prevod te strani je bil narejen s strojnim prevajanjem [Povezava]. Strojni prevodi lahko vsebujejo napake, ki bi lahko zmanjšale jasnost in natančnost, zato varuhinja človekovih pravic ne prevzema odgovornosti za kakršna koli odstopanja. Za najzanesljivejše informacije in pravno varnost glejte zgornjo povezavo z izvirno različico v jeziku angleščina. Za več informacij si oglejte našo [jezikovno in prevajalsko politiko](#) [Povezava].

Odločba v zadevi 297/2013/FOR - Zamenjava predsednika priložnostnega odbora za etiko

Odločba

Primer 297/2013/FOR - Preiskava uvedena dne 12/03/2013 - Odločba z dne 19/12/2013 - Zadevne institucije Evropska komisija (Rešila institucija) | Evropska komisija (Nadaljna preiskava ni utemeljena) |

Pritožba se nanaša na ponovno imenovanje predsednika priložnostnega odbora Komisije za etiko. Ta odbor je sestavljen iz treh posameznikov, ki trenutno niso zaposleni pri Komisiji. Njegova naloga je svetovati Komisiji o etičnih vprašanjih, ki se pojavijo med izvajanjem kodeksa ravnanja komisarjev. Odbor svetuje zlasti o etičnih vprašanjih, ko se nekdanji komisar želi zaposliti.

Evropski varuh človekovih pravic je opozoril, da je bil predsednik v nasprotju interesov, ker je delal tudi kot odvetnik, ki je pred Komisijo zastopal interese strank iz zasebnega sektorja. Ugotovil je, da je Komisija s ponovnim imenovanjem predsednika ustvarila okoliščine, v katerih bi predsednik dejansko odločal o prihodnjih zaposlitvenih možnostih komisarjev, ki imajo na podlagi svojih trenutnih delovnih mest velik vpliv na zadeve, ki imajo velike posledice za zasebne stranke.

V skladu s tem je ugotovil, da so bili zasebni interesi predsednika takšni, da bi lahko negativno vplivali na način izvajanja njegove naloge predsednika odbora.

Evropskemu varuhu človekovih pravic ni bilo treba podati priporočil Komisiji, saj je ta predsednika zamenjala pred zaključkom njegove preiskave.

Ozadje pritožbe

1. Evropska komisija je varuhinja Pogodb. Kdo pa straži skrbnika? Seveda to počnejo sodišča

EU in varuh človekovih pravic. Komisija je vzpostavila tudi lastne mehanizme zavor in ravnovesij. Eden takšnih mehanizmov je ad hoc odbor Komisije za etiko [1]. Ad hoc odbor za etiko, ki ga sestavljajo tri osebe, ki trenutno ne delajo v Komisiji, Komisiji daje mnenja o splošnih etičnih vprašanjih, ki se pojavljajo v zvezi z razlago kodeksa ravnanja Komisije za komisarje [2]. Ad hoc odbor za etiko ima tudi posebno nalogo, da Komisiji predloži mnenje o etičnih vprašanjih, ki se lahko pojavijo, ko želi komisar prevzeti službo po odhodu iz Komisije. Komisija se ob upoštevanju ugotovitev svojega ad hoc odbora za etiko odloči, ali bi lahko načrtovano delo ogrozilo integriteto Komisije [3].

2. Pritožniki, tri nevladne organizacije, znane kot LobbyControl, Corporate Europe Observatory in Corporate Accountability International, so se 8. februarja 2013 pritožili varuhu človekovih pravic zaradi ponovnega imenovanja enega od treh članov ad hoc odbora za etiko [4]. Varuhu človekovih pravic so pojasnili, da so 14. januarja 2013 stopili v stik s Komisijo, da bi izrazili zaskrbljenost glede ponovnega imenovanja tega člana ad hoc odbora za etiko (čeprav je pritožnik to osebo opredelil v svojih javnih izjavah o tej zadevi, se bo varuh človekovih pravic preprosto skliceval na to osebo kot člana A). Pritožniki so Komisijo opozorili, da člen 4 sklepa Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko določa, da morajo člani ad hoc odbora *za etiko dokazati „neodvisnost, brezhiben zapis poklicnega ravnanja ter dobro poznavanje obstoječega pravnega okvira in delovnih metod Komisije“*. Pritožniki so opozorili, da član A, upokojeni visoki uradnik Komisije, trenutno dela za veliko odvetniško pisarno, ki svojim strankam ponuja lobistične storitve v zvezi z vprašanji EU. Dodala je, da odvetniška pisarna ni podpisala registra za preglednost med Komisijo in Parlamentom. Pritožniki so zato podvomili o neodvisnosti in poklicnem vedenju člana A ter pozvali Komisijo, naj ponovno preuči svojo odločitev o ponovnem imenovanju člana A za člana ad hoc odbora za etiko. Ko je Komisija zavrnila, so se pritožniki obrnili na varuha človekovih pravic.

Predmet preiskave

3. Pritožniki trdijo, da:

- Odločitev Komisije, da ponovno imenuje enega od članov njenega ad hoc odbora za etiko, krši člen 4 odločbe Komisije iz leta 2003 o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko.
- Dejavnosti ad hoc odbora za etiko niso dovolj pregledne.

4. Pritožniki trdijo, da:

- Komisija bi morala preklicati navedeno ponovno imenovanje in imenovati namestnika, ki izpolnjuje in očitno izpolnjuje zahtevo po neodvisnosti.
- Komisija bi morala uvesti proaktivno politiko preglednosti z (a) objavo življenjepisov in izjav o interesih članov ad hoc odbora za etiko na spletu, kot to velja za posebne svetovalce Komisije; (b) izboljšanje spletne preglednosti v zvezi s člani ad hoc odbora za etiko in njegovimi odločitvami.
- Da bi zagotovili resnično neodvisnost odločitev o etiki komisarjev, bi morala Komisija dolgoročno ustanoviti neodvisen odbor za etiko s širšim in bolje opredeljenim mandatom kot obstoječi odbor, ki se ukvarja predvsem z vprašanji po zaposlitvi. Ta odbor bi moral biti popolnoma neodvisen in sestavljen iz strokovnjakov za etiko javne uprave.

Preiskava

5. Pritožniki so pritožbo vložili pri varuhu človekovih pravic 8. februarja 2013. Varuh človekovih pravic je Komisijo pozval, naj do 30. junija 2012 predloži mnenje o pritožbi. Varuh človekovih pravic je v dopisu o začetku preiskave Komisijo pozval, naj poda pripombe na naslednja vprašanja:

1) Ali član A izpolnjuje potrebna merila iz člena 4 Sklepa Komisije iz leta 2003 o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko, ki določa, da je za imenovanje članov potrebna njihova „neodvisnost, brezhibna evidenca poklicnega ravnanja ter dobro poznavanje obstoječega pravnega okvira in delovnih metod Komisije“. Varuhinja človekovih pravic je zlasti pozvala Komisijo, naj preuči:

potrebo po razmisleku o morebitnem navzkrižju interesov v zvezi s tem članom ad hoc odbora za etiko;

b) dejstvo, da se pravna oseba, za katero dela, ni vpisala v register za preglednost;

C) njegovo neodvisnost pri ocenjevanju morebitnih navzkrižij interesov, ki vključujejo nekdanje komisarje;

d) pomanjkanje informacij Komisije o identiteti strank zgoraj navedene odvetniške družbe.

2) Ali so dejavnosti ad hoc odbora za etiko in interesi njegovih članov dovolj pregledni.

3) Ali bi morala Komisija ustanoviti neodvisen odbor za etiko s širšim in bolje opredeljenim mandatom kot obstoječi odbor, ki se ukvarja predvsem z vprašanji po zaposlitvi.

6. Pritožniki so 8. maja 2013 stopili v stik z varuhom človekovih pravic, da bi izpostavili dve dodatni vprašanji v zvezi s preiskavo, in sicer:

1) vlogo člana A, ki naj bi jo imel v preiskavi urada OLAF, ki je privedla do odstopa komisarja Dallija iz Komisije;

2) Pritožnik je tudi navedel, da je izvedel, da član A kot odvetnik svetuje tobačni industriji. Pritožniki navajajo, da je to kršitev smernic za izvajanje člena 5.3 Okvirne konvencije SZO za nadzor nad tobakom.

7. Varuh človekovih pravic je nato Komisijo opozoril na ta dodatna vprašanja in jo pozval, naj jih obravnava v svojem mnenju.

8. Komisija je 23. julija 2013 varuhu človekovih pravic predložila svoje mnenje. Varuh človekovih pravic je mnenje Komisije posredoval pritožnikom. Pripombe na to mnenje so varuhu človekovih pravic predložili 15. septembra 2013.

9. Varuh človekovih pravic je 26. novembra 2013 poslal pismo podpredsedniku Komisije Šefčoviču, v katerem je navedel razloge, ki bi lahko podprli morebiten prihodnji osnutek priporočila Komisiji, v katerem je zaprosil za zamenjavo člana A.

10. Komisija je 18. decembra 2013 na opoldanskem tiskovnem sestanku navedla, da se je odločila zamenjati člana A kot člana ad hoc odbora za etiko.

Analiza in sklepi varuha človekovih pravic

A. Zavezovanje in s tem povezana trditev v zvezi s ponovnim imenovanjem člana A v ad hoc odbor za etiko

Argumenti, predstavljeni varuhu človekovih pravic

11. Pritožniki so v pritožbi varuhu človekovih pravic trdili, da je Komisija s sklepom o ponovnem imenovanju člana A v ad hoc etični odbor kršila člen 4 sklepa Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko iz leta 2003, ki določa, da je za imenovanje članov potrebna „neodvisnost, brezhibna evidenca poklicnega ravnanja ter dobro poznavanje obstoječega pravnega okvira in delovnih metod Komisije“. Pritožniki so trdili, da članica A nima niti ravni neodvisnosti niti brezhibne evidence poklicnega ravnanja, ki je potrebno za izpolnitev teh meril.

12. Pritožniki so opozorili, da je član A trenutno korporativni odvetnik/lobist v veliki multinacionalni odvetniški družbi. Dodali so, da spletna stran odvetniške pisarne, v kateri dela, potencialne stranke obvešča, da odvetniška družba ponuja „mešanico pravnega in političnega strokovnega znanja“ in da lahko odvetniška družba pomaga pri „približevanju vlade ali institucij EU... svetovati o parlamentarnem in političnem procesu ter pripravljati in vlagati spremembe predlagane zakonodaje“. Na spletni strani odvetniške pisarne je tudi opisano, da je član A specializiran za politike Evropske komisije, pravo Skupnosti in konkurenčno pravo, trgovino, bančništvo, obdavčenje in odnose z vlado ter javno politiko. Pritožnik je trdil, da sta izraza „medvladni odnosi in javna politika“ sinonima za storitve lobiranja.

13. Pritožniki so dodali, da je Komisija, ko je član A leta 2007 zapustil delovno mesto pri Komisiji in delala za odvetniško pisarno, odobrila njegovo selitev v odvetniško pisarno pod pogojem, da ne bo lobiral nekdanjih kolegov ali obravnaval zadev, v katere je bil vpleten njegov prejšnji oddelek za eno leto. Pritožniki so tudi opozorili, da odvetniška pisarna, v kateri član A dela, ni vpisana v prostovoljni register EU za preglednost, čeprav ponuja storitve lobiranja. To po mnenju pritožnikov pomeni, da ni mogoče ugotoviti, za katere stranke delajo član A in njegovi kolegi. Pritožniki so nato sklenili, da dejstvo, da član A dela za odvetniško pisarno, ki ponuja storitve lobiranja, vendar se ni vpisala v register za preglednost, postavlja pod vprašaj, ali ima poslanec A „nemogoče evidenco poklicnega ravnanja“ v zvezi z etiko in lobiranjem.

14. Pritožniki so navedli primere srečanja člana A z uradniki pravne službe Komisije septembra 2011 in septembra 2012, da bi zastopali interese tobačnega podjetja. Pritožniki so varuha človekovih pravic obvestili, da je Komisija pritožnikom pisala in vztrajala, da so stiki člana A s pravno službo Komisije omejeni na pravna vprašanja v zvezi z „direktivo o tobačnih izdelkih“ in da zato ti stiki ne pomenijo „lobiranja“. Pritožniki so v zvezi s tem opozorili, da je pravno strokovno znanje potrebno in se uporablja pri lobiranju ves čas, uporaba pravnega jezika ali argumentacija o razlagi pravnega besedila pa je skupna strategija lobiranja.

15. Pritožniki so trdili, da vloga člana A, ki zastopa tobačno podjetje (in druge poslovne stranke), vzbuja dvome o njegovi neodvisnosti in njegovi sposobnosti, da strogo oceni morebitna navzkrižja interesov in presodi, ali so nekdanji komisarji, ki se preselijo na delovna mesta lobistov v zasebnem sektorju, ustrezni ali ne, ali bi bilo treba uvesti pogoje in omejitve ter, če je tako, katere. Pritožniki so trdili, da je v zvezi z vlogo v etičnem svetovalnem organu, katerega celovitost in preglednost sta bistveni za zaupanje javnosti v Evropsko komisijo, zlasti pomemben pojav navzkrižja interesov. Razumljivo je, da pritožnik meni, da je „zelo izjemno“, da lahko član A zamenja svojo vlogo v ad hoc odboru za etiko na svojo vlogo, ki zastopa zasebne stranke v zvezi z zadevami EU. Vsekakor se postavljajo vprašanja o neodvisnosti člana A kot „najboljšega svetovalca EU za etiko“.

16. Pritožniki so navedli, da glede na to, da ni mogoče izključiti, da ne obstaja nobena druga številka z ustreznim strokovnim znanjem, vendar brez takšne neodvisnosti in strokovnega ravnanja, ki bi lahko bila v ad hoc odboru za etiko, ni mogoče ponovno imenovati člana A na to mesto.

17. Pritožniki so nato navedli, da čeprav ad hoc odbor za etiko morda še ni bil zaprosen za oceno etičnih vprašanj, razen vprašanja zaposlitve komisarjev po izteku mandata, to ne pomeni, da to ne more storiti. Navedli so, na primer, če bi bila vprašanja, ki so privedla do odstopa komisarja Dallija, prenesena na ad hoc odbor za etiko, in ne na OLAF, bi član A, oseba, ki zastopa tobačno podjetje, ocenjeval primer, ki se osredotoča na tisto, kar pritožnik navaja kot „posnetek lobiranja v tobačni industriji“. Navedli so, da če se Komisija odloči, da bo uporabila možnost, da ad hoc odbor za etiko zaprosi za nasvet o širših etičnih vprašanjih (tj. primerih, ki ne zadevajo le navzkrižja interesov po zaposlitvi), potem bi neodvisnost člana A takoj postala težava, zlasti če ni jasno, kdo so stranke člana A in odvetniške pisarne, za katero dela.

18. Pritožniki so nato vztrajali, da bi morala Komisija oceniti člana A glede morebitnih navzkrižij interesov. Brez poznavanja interesov člana A, ki ga zastopa kot odvetnik ali lobist, ni jasno, kako bi lahko Komisija to storila.

19. Pritožniki so tudi opozorili, da je Komisija na njihove pomisleke odgovorila tako, da je navedla naslednje:

„Dejavnost člana A kot pravnega svetovalca pri, odvetniški družbi, ki med drugim opravlja storitve na področju evropskega prava, ne vpliva na njegovo neodvisnost kot član ad hoc odbora za etiko. Dejstvo, da je [velika tobačna družba] ena od številnih strank [ime odvetniške družbe] in da je [član A] tej družbi nudil pravno svetovanje, ne vpliva na neodvisnost ad hoc

odbora za etiko niti neodvisnosti [člana A] pri izvajanju njegovega mandata člana tega odbora. Pri zagotavljanju pravnega svetovanja družbam [član A] zavezujejo veljavna pravila, ki se uporabljajo za pravni poklic. Kadar deluje kot član Odbora in skupaj z drugimi člani prispeva k mnenjem, ki jih je treba predložiti Komisiji, deluje popolnoma neodvisno. Mandat članov Odbora je bil podaljšan zaradi poglobljenega poznavanja institucij EU in predhodnih dokazov o neodvisnosti v tej vlogi. Komisija je prepričana, da bo ta član, če bi bil kateri koli član Odbora soočen s tveganjem navzkrižja interesov, ki bi ogrozilo njegovo neodvisnost pri izvajanju njegovega mandata, o tem nemudoma obvestil druge člane Odbora in Komisijo, da bi zaščitil nepristranskost in neodvisnost Odbora.“

20. Pritožniki so trdili, da ta odgovor kaže, da se Komisija v celoti opira na „domnevno integriteto“ članov ad hoc odbora za etiko, kar je vprašljivo. Trdili so, da zato menijo, da ta odziv ni ustrezen.

21. Poleg tega so pritožniki v zvezi z izjavo v odgovoru Komisije v zvezi s „prejšnjim dokazovanjem neodvisnosti“ članov ad hoc odbora za etiko poudarili, da ad hoc odbor za etiko, ki mu predseduje član A, v predhodnem triletnem mandatu ni sprejel strogega pristopa k urejanju primerov vrtljivih vrat, ki bi upravičil tako trditev.

22. Poleg tega so pritožniki v zvezi z izjavo v odgovoru Komisije, da bi člani ad hoc odbora za etiko „takoj obvestili druge člane Odbora in Komisije, če bi bili soočeni s tveganjem navzkrižja interesov“, navedli, da ni jasno, ali je to le optimistična predpostavka ali obstajajo notranja pravila, ki določajo, kdaj in kako morajo člani to storiti. Pritožniki so navedli, da ni jasno, ali se je to kdaj zgodilo v devetih letih od ustanovitve ad hoc odbora za etiko. Če ne, so navedli, da izjava Komisije še zdaleč ni pomirjujoča. Dodali so, da zanašanje na prostovoljno pobudo članov ad hoc odbora za etiko zagotovo ne zadostuje za preprečitev navzkrižja interesov in za zagotovitev neodvisnosti članov ad hoc odbora za etiko.

23. Pritožniki so se sklicevali tudi na vprašanje, ki so ga zastavili Komisiji v zvezi s tem, ali je član A kot član ad hoc odbora za etiko svetoval o vseh odločitvah v zvezi z nekdanjimi komisarji, ki so se preselili v družbe, ki so bile stranke odvetniške pisarne, v kateri je delal član A. To bi po trditvah pritožnika pomenilo očitno navzkrižje interesov za člana A. Vendar pa je Komisija navedla, da „nima informacij o identiteti katere koli odvetniške družbe, ki svetuje družbam, ki bi lahko zaposlile nekdanje komisarje“. Opozorili so tudi na Komisijo, da „dejstvo, da je lahko eden od zasebnih subjektov, za katere je nekdanji komisar trenutno zaposlen, stranka ene ali druge odvetniške družbe, ne pomeni tveganja za navzkrižje interesov ali nezdržljivost z obveznostmi iz Pogodbe ali kodeksa ravnanja komisarjev.“ Pritožniki so navedli, da menijo, da to ni zadovoljiv odgovor. Precej samoumevno je, da če se želi komisar preseliti v družbo, ki je zasebna stranka podjetja, za katerega član A dela, obstaja prima facie tveganje navzkrižja interesov.

24. Pritožniki so 8. maja 2013 stopili v stik z varuhom človekovih pravic, da bi izpostavili dodatna vprašanja v zvezi s preiskavo varuha človekovih pravic. Varuh človekovih pravic je nato Komisijo opozoril na ta dodatna vprašanja in jo pozval, naj jih obravnava v svojem mnenju. Skratka, pritožniki so varuha človekovih pravic obvestili, da so se pojavili dodatni dokazi iz

poročila urada OLAF o vprašanjih, ki so pripeljale do odstopa nekdanjega komisarja Dallija, kar je še povečalo njihovo zaskrbljenost, da je članstvo člana A v ad hoc odboru za etiko politično nevzdržno in moralno nesprejemljivo. Navedli so, da poročilo OLAF kaže, da je bila tobačna družba tista, ki je pri Evropski komisiji vložila pritožbo, ki je sprožila preiskavo urada OLAF, in da ji je pomagal član A (ki je v zvezi s tem vzpostavil stik z zelo visokim uradnikom Komisije). Pritožniki tako trdijo, da je imel poslanec A ključno vlogo pri dogodkih, ki so privedli do odstopa nekdanjega komisarja Dallija. Ta vloga kaže na nesprejemljivo navzkrižje interesov na naslednje načine.

25. Pritožniki so navedli, da je tobačna družba stopila v stik s članom A za nasvet o tem, kako obravnavati zadevo, saj je bila stranka člana A. V njihovem imenu se je poslanec A obrnil na zelo visokega uradnika, ki je nato pritožbo posredoval uradu OLAF. V tem času je član A sedel v ad hoc odboru za etiko, ki je zadolžen ne le za svetovanje komisarjem, ki sprejmejo ponudbe za zaposlitev, ko zapustijo Komisijo, ampak lahko tudi od predsednika Komisije zahteva, da poda mnenja o vseh splošnih etičnih vprašanjih v zvezi z razlago kodeksa ravnanja komisarjev. Zato si je mogoče predstavljati, da bi predsednik Komisije lahko predložil pritožbo tobačne družbe ad hoc odboru za etiko. Zaradi tega bi bil član A v absurdnem navzkrižju interesov.

26. Pritožniki so trdili, da informacije o vlogi člana A (kar pritožniki imenujejo) v „ aferi Dallij“, ki je bila razkrita v poročilu urada OLAF, poudarjajo prvotno zaskrbljenost pritožnikov, da je pri etičnem svetovalnem organu, katerega integriteta in preglednost sta bistvenega pomena za zaupanje javnosti v Komisijo, še posebej pomemben pojav navzkrižja interesov. Dodali so, da je njegova neodvisnost, ker član A dela za lobije/pravosodje z nerazkritimi poslovnimi strankami, v osnovi vprašljiva, prav tako pa tudi njegova sposobnost, da Komisiji ustrezno svetuje o navzkrižju interesov v primerih vrtljivih vrat in o vseh splošnih etičnih vprašanjih v zvezi z razlago kodeksa ravnanja komisarjev. V zvezi s tem so pritožniki ponovno zahtevali, da Komisija prekliche ponovno imenovanje člana A v ad hoc odbor za etiko.

27. Ko so pritožniki Komisijo opozorili na pomisleke, ki izhajajo iz razkritih poročil urada OLAF, se je Komisija 19. junija 2013 neposredno odzvala pritožnikom. Pritožniki so varuhu človekovih pravic predložili kopijo dopisa Komisije, ki je bil dodan v spis varuha človekovih pravic. Komisija je v tem dopisu navedla, da član A ni imel nobene vloge v preiskavi urada OLAF v zvezi z nekdanjim komisarjem Dallijem. Komisija je navedla, da je član A maja 2012 stopil v stik z višjim uradnikom Komisije, da bi vprašal, kako bi lahko tobačna družba uradno obvestila Komisijo o svojih pomislekih. Od takrat naprej države članice A niso bile vključene v to zadevo. Komisija je navedla, da ni bilo nobenega vpliva na njegovo vlogo člana ad hoc odbora za etiko in ni bilo razloga, da ga ne bi ponovno imenovali. Komisija je nato navedla, da ima ad hoc odbor za etiko posebno vlogo, ki je svetovanje o zaposlovanju komisarjev za določeno obdobje po tem, ko zapustijo Komisijo, in o splošnih etičnih vprašanjih, povezanih s kodeksom ravnanja komisarjev. Nato je navedla, da je bila pritožba tobačne družbe, ki jo je prejela Komisija, poslana uradu OLAF, ki je bil ustrezen organ za obravnavo takih pritožb. Komisija je trdila, da taka vprašanja nikoli ne bi bila posredovana ad hoc odboru za etiko. Vprašanje morebitnega navzkrižja interesov se torej nikoli ni pojavilo. Komisija je na koncu navedla, da ne namerava preklicati imenovanja člana A v ad hoc odbor za etiko.

28. Komisija je v svojem mnenju, ki ga je poslala varuhu človekovih pravic, najprej potrdila vse pripombe generalnega sekretarja Komisije v svojem odgovoru enemu od pritožnikov z dne 28. januarja 2013. Nato je oblikoval določeno število točk, kot je zahteval evropski varuh človekovih pravic.

29. V zvezi s stališčem Komisije, da se je treba izogniti navzkrižju interesov v zvezi s članom A, je Komisija navedla, da je zavezana spodbujanju etike in preglednosti. Dodala je, da je vzpostavila politiko za učinkovito obvladovanje navzkrižja interesov in preprečevanje navzkrižij interesov. Vendar se Komisija ne strinja s pritožnikovo zaskrbljenostjo glede morebitnega pojava navzkrižja interesov, ki vključuje katerega koli od treh članov ad hoc odbora za etiko.

30. Komisija je ugotovila, da pritožniki menijo, da ad hoc odbor za etiko očitno ne izpolnjuje potrebnih zahtev glede neodvisnosti. Vendar je Komisija vztrajala, da pritožniki ne predložijo nobenega natančnega dejstva v podporo svoji oceni/sumu. Komisija je trdila, da bi bilo treba za to, da bi se pojavilo nasprotje interesov, navesti, v katerem položaju in v kakšnem obsegu bi obstajal tak navzkrižje interesov. Pritožnik ni predložil nobenega dejanskega elementa, s katerim bi utemeljil dejansko ali očitno navzkrižje interesov v zvezi s situacijami, ki jih je ocenil ad hoc odbor za etiko, in njegovimi mnenji v zvezi z dejavnostmi nekdanjih komisarjev po izteku mandata.

31. Poleg tega je navedla, da sta kariera in profil treh osebnosti, izbranih kot člani ad hoc odbora za etiko, nad vsakim sumom. Komisija je izjavila, da ne more sprejeti stališča pritožnikov, da bi podvomila v integriteto članov ad hoc odbora za etiko [5] in ki se sklicuje na videz navzkrižja interesov, ne da bi predložila utemeljitev. Komisija zato zavrača zmedo, ki jo je pritožnik povzročil med integriteto člana ad hoc odbora za etiko in dejstvom, da lahko nekaterim strankam zagotavlja pravno svetovanje.

32. V zvezi s stališčem Komisije glede dejstva, da odvetniška pisarna, katere član A dela, ni podpisala registra za preglednost, je Komisija navedla, da Komisija in Evropski parlament spodbujata tiste, ki želijo sodelovati v evropskem postopku odločanja, da se prostovoljno registrirajo v registru za preglednost. Vendar registracija v registru za preglednost ni obvezna. Zato ni mogoče šteti, da dejstvo, da odvetniška družba ni registrirana, samo po sebi vzbuja dvom o neodvisnosti in integriteti odvetnikov, ki delajo za te odvetniške pisarne.

33. V zvezi s stališčem Komisije glede neodvisnosti člana A pri ocenjevanju morebitnih navzkrižij interesov nekdanjih komisarjev je Komisija navedla, da je ad hoc etični odbor tričlanski organ, ki deluje na kolegijski način, katerega naloga je predvsem oceniti združljivost predvidenih dejavnosti po izteku mandata s Pogodbo in kodeksom ravnanja komisarjev za komisarje. Po mnenju Komisije (pritožniki) niso predložili nobenih dokazov, s katerimi bi podprli obstoj dejanskih ali očitnih navzkrižij interesov v zvezi s situacijami, ki jih je ocenil ad hoc odbor za etiko, in njegova mnenja v zvezi z dejavnostmi nekdanjih komisarjev po izteku mandata.

34. Komisija je nato navedla, da člani ad hoc odbora za etiko delujejo popolnoma neodvisno ter prispevajo k analizi in mnenjem ad hoc odbora za etiko, ob upoštevanju pristojnosti ad hoc odbora za etiko in potrebe po oceni združljivosti dejavnosti nekdanjih komisarjev po izteku

mandata s Pogodbama in kodeksom ravnanja komisarjev. Med postopki ad hoc komisije za etiko in poklicno dejavnostjo, ki kot odvetnik zagotavlja pravno svetovanje strankam odvetniške pisarne, ni nobene povezave ali vmešavanja.

35. Kar zadeva trditev pritožnikov, da Komisija ni imela informacij o identiteti strank odvetniške pisarne, v kateri je delal član A, je Komisija navedla, da ne vidi razloga za zaskrbljenost, povezanega z dejstvom, da ni obveščena o identiteti strank navedene odvetniške pisarne. Navedla je, da se, kot je Komisija že pojasnila pritožniku, tveganja nasprotij interesov, ki jih je treba izključiti v zvezi z dejavnostmi po izteku funkcije komisarjev, nanašajo na nekdanje portfelje komisarjev. Dejstvo, da je lahko eden od zasebnih subjektov, za katere je nekdanji komisar trenutno zaposlen, stranka ene ali druge odvetniške družbe, ne pomeni tveganja navzkrižja interesov ali nezdržljivosti z obveznostmi iz Pogodbe ali kodeksa ravnanja komisarjev. Poleg tega pritožniki to trditev navajajo kot hipotetično možnost, ne da bi predložili kakršen koli konkreten element, ki bi lahko pokazal konkreten konflikt v zvezi s tem članom ad hoc odbora za etiko.

36. Pritožniki so v svojih pripombah na mnenje Komisije najprej ponovili, da se njihova pritožba nanaša predvsem na zahtevo, da morajo biti člani ad hoc odbora za etiko neodvisni in da imajo brezhibno evidenco poklicnega ravnanja. Pritožnik meni, da je ponovno imenovanje člana A kršilo to zahtevo.

37. Pritožnik je nato pojasnil, da se njegova pritožba nanaša le na enega člana odbora, člana A, in ne na ad hoc odbor za etiko kot celoto [6] .

38. Pritožniki so nato poudarili, da je treba v skladu z opredelitvijo „navzkrižij interesov“ [7] , ki jo je določila OECD, obravnavati tveganje navzkrižja interesov. V tem okviru ni upoštevno vprašanje zahtevati dokaz, da je bila neka oblika zlorabe dejansko storjena. Z drugimi besedami, primeren je previdnostni pristop k navzkrižju interesov. Za organ, kot je ad hoc odbor za etiko, bi morala Komisija pri navzkrižju interesov uporabiti previdnostni pristop posebej z nizkim tveganjem.

39. Pritožniki so nato navedli, da poklicna vloga člana A ni združljiva z njegovo vlogo v ad hoc odboru za etiko. Vztrajali so, da obstaja inherentno tveganje za navzkrižje interesov, kadar član A opravlja obe vlogi. Član A zato ni primeren kandidat za članstvo v ad hoc odboru za etiko.

40. Pritožniki so navedli, da niso poskušali zagotoviti niti ne menijo, da bi bilo treba predložiti kakršno koli natančno dejstvo, ki bi dokazovalo poseben primer navzkrižja interesov v zvezi s primeri, ki jih je ocenil član A, ali danimi mnenji, medtem ko je del ad hoc odbora za etiko. Bistvo pritožbe je, kot sta vztrajala pritožnika, da nastane inherentno tveganje navzkrižja interesov, kadar je član A, ki dela v odvetniški pisarni, specializirani za „vladne odnose“, in ki zastopa interese poslovnih strank pred nekdanjimi kolegi v Komisiji, zadolžen tudi za ocenjevanje tveganja navzkrižja interesov, ko se komisarji preselijo v industrijo ali lobistične službe.

41. Poleg tega so pritožniki navedli, da Komisija meni, da ob odsotnosti dokazanih dejstev o dejanskem navzkrižju interesov pojav ne more obstajati. Pritožniki vztrajajo, da je to

neupravičeno omejevalno dokazno breme. Z vidika javnega tiska in državljanov EU, ki so izrazili svojo nezvestobo ob ponovnem imenovanju člana A, se zdi, da obstaja precej očitno tveganje za navzkrižje interesov, ko je odvetnik/lobist, za katerega je znano, da se sestaja s svojimi nekdanjimi kolegi Komisije v imenu strank, imenovan v odbor za etiko, zadolžen za presojo etičnih posledic zadev v zvezi z vrtljivimi vrati (in še naprej).

42. Zdi se, da bi tudi pravna perspektiva pripeljala do te ugotovitve, kot so navedli pritožniki. Komisija je leta 2008 v skladu s členom 16 Kadrovskih predpisov za preprečevanje navzkrižja interesov po zaposlitvi naložila nekatere omejitve za preselitev člana A v pomembno odvetniško pisarno, in sicer da ne bi posegala v nobeno zadevo ali dosje, ki ga je obravnavala služba člana A pri Komisiji, medtem ko je bil član A pristojen za to službo, in da se je za eno leto vzdržala kakršnih koli poklicnih stikov z nekdanjimi kolegi. Očitno so bile po navedbah pritožnikov te omejitve uvedene, ker je Komisija priznala, da obstaja tveganje, da bi njegova nova zaposlitev v glavni odvetniški pisarni povzročila navzkrižje z legitimnimi interesi Komisije.

43. V zvezi s pripombo Komisije, da sta „... kariera in profil treh osebnosti, izbranih za člane ad hoc odbora za etiko, nad vsakim sumom in Komisija ne more sprejeti pritožnikovega stališča, da bi dvomila v njihovo integriteto...“, so pritožniki navedli, da menijo, da so člani ad hoc odbora za etiko nekako „nad sumom“, izredno presenetljivi in težko branijo. Če bi se Komisija lahko preprosto sklicevala na moralno nedosegljivost posameznika, to je, da bi lahko bila oseba „nad kakršnim koli sumom“, potem ne bi bila potrebna nobena pravila ali smernice za članstvo v odboru za etiko. Pritožniki so nato vztrajali, da se njihova pritožba nanaša na primernost ponovnega imenovanja člana A v ad hoc odbor za etiko, Komisija pa je pri tem kršila pravila o članstvu ad hoc odbora za etiko.“ Njihova pritožba ni, kot so vztrajali, glede osebnih etičnih načel člana A.

44. V zvezi s stališčem Komisije, da člani ad hoc odbora za etiko delujejo popolnoma neodvisno ter prispevajo k analizi in mnenjem ad hoc odbora za etiko, ob upoštevanju pristojnosti ad hoc odbora za etiko in potrebe po oceni združljivosti dejavnosti nekdanjih komisarjev po izteku mandata s Pogodbama in kodeksom ravnanja komisarjev, ter da ni nobene povezave ali vmešavanja med postopki ad hoc etičnega odbora in kakršno koli poklicno dejavnostjo, ki kot odvetnik zagotavlja pravno svetovanje strankam odvetniške družbe, so pritožniki opozorili, da se ta stališča ponovno zdijo utemeljena na prepričanju, da je član A moralno nevsak posameznik. Komisija preprosto trdi, da član A deluje popolnoma neodvisno, brez upoštevanja drugih interesov. Pritožniki so vprašali, na kakšni podlagi je Komisija lahko prepričana v to? Ali je Komisija, na vprašanje pritožnikov, podrobno preiskala vsako od mnenj ad hoc odbora za etiko in jih navzkrižna s seznamom strank odvetniške pisarne članice A, da bi ugotovila, da se ne prekrivajo?

45. Pritožniki so tudi opozorili, da je Komisija sama razkrila, da se je član A dvakrat sestal s pravno službo, da bi predstavil pravna stališča o predlagani direktivi o tobačnih izdelkih, medtem ko je bila stranka tobačna družba. S tem je član A, kot so navedli pritožniki, predstavil pravno stališče o določenem predlaganem zakonu organu javnega odločanja v imenu stranke z globokimi poslovnimi interesi v vsebini te direktive. Pritožniki so nato vztrajali, da vsak odvetnik ali oseba, ki je seznanjena s pravnim sistemom ali svetom oblikovanja politik, ve, da sta tako

pogodba kot sodna praksa odprta za različne in pogosto nasprotujoče si pravne razlage. Del tega, kar odvetniška pisarna člana A počne, je ponujanje in zagotavljanje tovrstnih storitev lobiranja strankam, pri čemer se te storitve imenujejo „odnosi z vlado“ in „javna politika“ (ki ju član A specializira). Te storitve vključujejo ponudbo za zastopanje pravne razlage obstoječega ali predlaganega zakona javnim uslužbencem, ki je ugodna za interese poslovne stranke. Zadevna odvetniška družba oglašuje tovrstne storitve na svoji spletni strani „politična zagovorniška strategija“, ki potencialnim strankam pove, da „morda ste soočeni z možnostjo regulativnega razvoja ali politične odločitve, ki ogroža samo naravo vašega podjetja“, in da lahko zadevna odvetniška družba pomaga pri „oblikovanju prava in politike, ko se razvija“ s „približevanjem vladi ali institucijam EU“.

46. Pritožniki so tudi komentirali stališče Komisije, da član A ni imel nobene vloge pri začetku preiskave urada OLAF v zvezi z nekdanjim komisarjem Dallijem. Pritožniki so navedli, da je v skladu s poročilom urada OLAF tobačna družba, ki je Komisijo obvestila o svojih pomislekih v zvezi z nekdanjim komisarjem Dallijem, pričala, da „so se obrnili na člana A v (ime odvetniške družbe) za nasvet. Na našo zahtevo je stopil v stik (višji uradnik Komisije) in smo predložili pisno poročilo o zadevi.“ To kaže, da je tobačna družba stopila v stik s članom A kot odvetnikom/lobistom. Navedli so, da to sklepajo z utemeljitvijo, da velika korporacija ne prejema brezplačnega svetovanja multinacionalnih odvetniških pisarn; običajno je takšna družba kot stranka tista, ki išče in prejme tak nasvet.

47. Pritožniki so skupaj s svojim stališčem navedli, da ne verjamejo, da je Komisija v svojem mnenju izpodbijala točke in argumente v svoji pritožbi. Po njunem mnenju je njun očitak v celoti utemeljen. Vztrajali so, da ni primerno, da bi nekdanji uradnik Komisije, ki zdaj zastopa interese poslovnih strank, svetoval o etičnih posledicah dejavnosti komisarjev po izteku mandata. Glede na njegove konkurenčne vloge so vztrajali, da članstvo člana A v ad hoc odboru za etiko pomeni tveganje za navzkrižje interesov.

Ocena varuha človekovih pravic

48. Varuh človekovih pravic najprej ugotavlja, da pritožnik ne dvomi v osebne etične pogoje člana A (glej odstavek 43 zgoraj). Varuhinja človekovih pravic tudi vztraja, da se njena preiskava ne nanaša na osebne etične poverilnice poslanca A. Kot bo razvidno iz spodnje analize, osebna etična priporočila poslanca A dejansko niso pomembna za analizo tega vprašanja.

49. Člen 4 Sklepa Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko določa, da je za imenovanje članov ad hoc odbora za etiko potrebna njihova „*neodvisnost, brezhibna evidenca poklicnega ravnanja ter dobro poznavanje obstoječega pravnega okvira in delovnih metod Komisije*“. [8] Komisija mora zagotoviti, da vsi člani ad hoc odbora za etiko izpolnjujejo ta merila.

50. Pojem neodvisnosti, kot se uporablja v sklepu Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko, zajema potrebo po zagotovitvi, da se vsi člani ad hoc odbora za etiko ne znajdejo v navzkrižju interesov.

51. OECD je navzkrižje interesov opredelila kot „navzkrižje med javnimi dolžnostmi in zasebnimi interesi javnega uslužbenca, v katerem ima javni uslužbenec zasebne interese, ki bi lahko neprimerno vplivali na opravljanje njihovih uradnih dolžnosti in odgovornosti“. Varuh človekovih pravic meni, da je ta opredelitev primerna za namene te preiskave. Ugotavlja, da bi bilo treba izraz „javni uslužbenec“ razumeti tako, da se uporablja za člane ad hoc odbora za etiko, kadar opravljajo svojo vlogo članov ad hoc odbora za etiko.

52. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija trdila (glej odstavek 30 zgoraj), da bi bilo treba za utemeljitev trditve pritožnika navesti, v „kateri situaciji“ in „v kakšnem obsegu“ bi takšno navzkrižje interesov obstajalo. Nato je dodala, da pritožnik ni predložil nobenega dejanskega elementa, ki bi utemeljil dejansko ali navidezno nasprotje interesov.

53. Varuh človekovih pravic najprej poudarja, da bi bilo navzkrižje interesov, ki vključuje člana ad hoc odbora za etiko, problematično ne glede na njegov obseg.

54. Kar zadeva primere, v katerih bi obstajalo tako navzkrižje interesov, varuh človekovih pravic ugotavlja, da pritožnik trdi, da član A kot odvetnik za pomembno odvetniško pisarno deluje kot „lobist“. Komisija nasprotuje temu opisu dela člana A. Vendar varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da ne glede na to, ali se izraz „lobist“ lahko uporabi za opis dela člana A, ni sporno, da član A zastopa zasebne interese pri stikih s Komisijo. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da so pritožniki navedli primere srečanja člana A z uradniki pravne službe Komisije septembra 2011 in septembra 2012, ki so zastopali interese tobačnega podjetja. Komisija ne izpodbija te dejanske trditve, temveč samo vztraja, da so bili stiki člana A s pravno službo Komisije omejeni na pravna vprašanja v zvezi z „direktivo o tobačnih izdelkih“ in da zato ti stiki niso pomenili „lobiranja“. Skratka, ni sporno, da je član A stopil v stik s službami Komisije, ki „predstavljajo“ interese zasebnih strank pred Komisijo.

55. Čeprav se takšno (pravno) predstavniško delo člana A ne imenuje lobiranje, je to problematično zaradi naslednjih razlogov.

56. Varuhinja človekovih pravic ponovno ugotavlja, da dejansko navzkrižje interesov obstaja, kadar obstaja „navzkrižje med javnimi dolžnostmi in zasebnimi interesi javnega uslužbenca, v katerem ima javni uslužbenec zasebne interese, ki bi lahko neprimerno vplivali na opravljanje njegovih uradnih dolžnosti in odgovornosti“ (poudarek dodan). Vprašanje, ali javni uslužbenec dejansko spremeni svoje ravnanje zaradi navzkrižja interesov, ni pomembno za presojo obstoja navzkrižja interesov med zasebnimi interesi in javnimi interesi javnega uslužbenca, ki *bi lahko* neupravičeno vplivalo na opravljanje uradnih dolžnosti in odgovornosti te osebe. Možnost ali celo verjetnost, da *bi lahko* na ravnanje javnega uslužbenca vplivali zasebni interesi, je bistveno za ugotavljanje obstoja navzkrižja interesov. Čeprav bi bil vsak konkreten primer navzkrižja interesov, ki bi dejansko spremenil ravnanje javnega uslužbenca, res zelo resen, pa dejstvo, da tak primer ni bil dokazan, ni pomembno za to, ali gre za navzkrižje interesov ali ne.

57. Zato ni pomembno, da Komisija pritožnikom predlaga, da ne predložijo nobenega dejanskega elementa, s katerim bi utemeljili dejansko ali očitno navzkrižje interesov v zvezi s

položaji (že), ki jih je ocenil ad hoc odbor za etiko (glej točko 30 zgoraj). Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da so bile vse take situacije pravilno ocenjene.

58. Nasprotno, pomembno je vprašati, ali *bi lahko* narava zasebnih interesov, ki jih zastopa član A, vplivala na odločitev, sprejeto v okviru njegove vloge v ad hoc odboru za etiko.

59. Kar zadeva posebno naravo vloge člana A v zasebnem sektorju, varuh človekovih pravic razume predstavniško pravno delo člana A, ki obsega od preprostega zbiranja informacij od uradnikov Komisije v imenu stranke do prizadevanja, da bi uradnike Komisije prepričali o pravnem argumentu v imenu stranke. Za uspešno opravljanje svojega dela, ki zastopa (pravne) interese strank pred Komisijo, mora član A najprej imeti dostop do osebja Komisije. Dejansko je članica A v preteklosti iskala in pridobila tak dostop in je verjetno, da bo to storila še naprej. Čeprav bi moralo biti vsakemu članu javnosti dovoljeno, da za sestanke zaprosi osebje Komisije, je razumno šteti, da *bi lahko na raven* dostopa, ki ga ima oseba, neupravičeno vplivalo dejstvo, da ima oseba pomemben vpliv na možnosti zaposlitve komisarjev po izteku delovnega časa. Skratka, dejstvo, da bo član A sodeloval pri določanju zaposlitvenih možnosti komisarjev, pomeni veliko breme za uslužbence Komisije, ki se srečujejo s članom A kot odvetnikom, ki zastopa stranke.

60. Če povzamemo, ni mogoče izključiti, da nekateri uslužbenci zaradi svoje stalne vloge v ad hoc odboru za etiko ne bi bili pripravljeni zavrniti sestanka s članom A.

61. Prav tako ni bilo mogoče izključiti, da so lahko člani osebja pri konkretnih vprašanjih manj pripravljeni opustiti trditve, ki jih je navedel član A, kadar opravlja svoje delo, ki zastopa (pravne) interese strank pred Komisijo.

62. Prav tako so lahko uslužbenci manj pripravljeni, da na zahtevo člana A ne zagotovijo koristnih informacij in vpogledov v delo Komisije.

63. Če povzamemo, dejstvo, da bo član A sodeloval pri določanju zaposlitvenih možnosti komisarjev, pomeni veliko breme za uslužbence Komisije, ki se srečujejo s članom A kot odvetnikom, ki zastopa stranke.

64. Samo dejstvo, da takšna *tveganja* obstajajo, je problematično. Ni dovolj navesti, da se zgornji možni scenariji (še) niso zgodili. Nasprotno, zadostuje ugotovitev, da se je upravičeno bati, da *bi do njih lahko* prišlo zaradi narave vloge člana A, ki zastopa zasebne interese, in narave njegove vloge v ad hoc odboru za etiko.

65. Zgornji možni scenariji neposredno vplivajo na določitev, ali je član A sam v navzkrižju interesov. Komisija s tem, da je imenovala člana A ad hoc odbora za etiko, člana A postavi v položaj, v katerem odloča o možnostih zaposlitve po izteku mandata oseb, ki so lahko neposredno vplivale na uspeh ali neuspeh člana A, ki zastopa pravne interese njegovih strank pred Komisijo. Ne glede na osebne etične pogoje katerega koli člana ad hoc odbora za etiko ni mogoče zagotoviti, da noben tak član ne bi mogel biti nenamerno nagnjen k prizanesljivosti do tistih, ki so dajali prednost njegovim zasebnim interesom, in obratno.

66. Varuh človekovih pravic v zvezi s tem poudarja, da je namen koncepta navzkrižja interesov zagotoviti, da ne pride do položaja, v katerem *bi lahko* na osebo pri opravljanju javne funkcije vplivali zasebni interesi. Pojem navzkrižja interesov naj bi se nanašal zgolj na možnost takega vpliva. Če ima oseba vlogo zastopanja zasebnih interesov, ki *bi lahko* vplivala na način, kako opravlja svojo vlogo v ad hoc odboru za etiko, se ta oseba ne bi smela imenovati v ad hoc odbor za etiko.

67. Varuh človekovih pravic glede na zgoraj navedeno analizo meni, da ima član A vlogo, ki zastopa zasebne interese, ki bi lahko negativno vplivali na način, kako opravlja svojo vlogo v ad hoc odboru za etiko.

68. Varuh človekovih pravic je pri oblikovanju te ugotovitve skrbno preučil tudi vse argumente pritožnika in Komisije v zvezi z dejstvom, da odvetniška pisarna člana A ni vpisana v register za preglednost. Varuhinja človekovih pravic ugotavlja, da če bi se zadevna odvetniška pisarna odločila, da se pridruži registru za preglednost, to nikakor ne bi zmanjšalo težav, ki jih je zgoraj ugotovil varuh človekovih pravic. Varuh človekovih pravic meni, da dejstvo, da odvetniška pisarna člana A ni vpisana v register za preglednost, nikakor ni odločilno za ugotovitev iz prejšnjega odstavka.

69. Kar zadeva podrobne argumente pritožnikov in Komisije v zvezi z vlogo člana A pri obveščanju Komisije v zvezi z nekdanjim komisarjem Dallijem, varuh človekovih pravic meni, da je pomembno upoštevati samo naslednje. Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je tobačna družba po navedbah pritožnikov (glej odstavek 46 zgoraj) pričala, da je v svoji odvetniški pisarni stopila v stik s članom A, „da bi prejela nasvet“ (o tem, kako obravnavati svoje pomisleke v zvezi z domnevnimi dejanji nekdanjega komisarja Dallija). Tobačna družba je nato navedla, da se je članica A na njeno zahtevo obrnila na višjega uradnika Komisije v zvezi s pomisleki tobačne družbe. Varuh človekovih pravic ugotavlja, da je tobačna družba stopila v stik s članom A kot odvetnikom. Varuh človekovih pravic zato meni, da je član A nato stopil v stik s Komisijo kot nekdanji uradnik, tako nepredstavljivo kot naivno.

70. Kar zadeva podrobne argumente pritožnikov v zvezi z nezmožnostjo identifikacije strank člana A in njegove odvetniške pisarne, zadostuje ugotovitev, da bi bil problematičen celo en primer, ko član A stopi v stik s Komisijo v vlogi zastopanja zasebnih interesov. Kot je navedla v točki 53 zgoraj, obseg vsakega takega navzkrižja interesov ni pomemben. Navzkrižja interesov, ki vključuje člane ad hoc odbora za etiko, ne bi smeli dopustiti. V zvezi s tem med Komisijo in pritožniki ni sporno, da se je član A dvakrat sestal s pravno službo Komisije, da bi predstavil pravna stališča o predlagani direktivi o tobačnih izdelkih, medtem ko ima kot stranko tobačno podjetje. Varuh človekovih pravic zato meni, da ni odločilno, da bi to vprašanje nadalje preučili, da bi prišli do zaključka o tej trditvi.

71. Varuhinja človekovih pravic je 26. novembra 2013 poslala pismo podpredsedniku Komisije Šefčoviču, v katerem je navedla navedeno utemeljitev in ugotovila, da bi to lahko podprlo morebiten prihodnji osnutek priporočila Komisiji, v katerem je zahteval preklic imenovanja člana A v ad hoc odbor za etiko.

72. Komisija je 18. decembra 2013 na opoldanskem tiskovnem sestanku navedla, da se je odločila zamenjati člana A kot člana ad hoc odbora za etiko. Dodala je, da je član A pred kratkim obvestil Komisijo, da želi odstopiti kot član ad hoc odbora za etiko. Predsednik Komisije se je zahvalil članu A za njegovo pomembno vlogo pri zagotavljanju neodvisnega in nepristranskega svetovanja v obdobju štirih let. Komisija je tudi potrdila, da ceni delo drugih dveh članov ad hoc odbora za etiko, ki sta se strinjala, da bosta še naprej člana ad hoc odbora za etiko.

73. Varuhinja človekovih pravic je tudi 18. decembra 2013 objavila sporočilo za javnost, v katerem je pozdravila odločitev Komisije, da imenuje novega vodjo ad hoc odbora za etiko. Navedla je: „V nevarnosti je bila verodostojnost ad hoc odbora Komisije za etiko. Vesel sem, da je Komisija upoštevala moj nasvet glede imenovanja novega vodje. Težko je trditi, da dejavnosti prejšnjega vodje, povezane s strankami, niso predstavljale morebitnega navzkrižja interesov. Pomembno je, da se lahko sumi evropske javnosti zdaj odpravijo.“

74. Pritožniki so tudi 18. decembra 2013 izdali sporočilo za javnost, v katerem so pozdravili odločitev Komisije, da bo upoštevala nasvet varuha človekovih pravic in zamenjala člana A kot predsednika ad hoc odbora Komisije za etiko. Dodali so, da poslanec A nikoli ne bi smel biti imenovan leta 2009, kaj šele ponovno imenovan leta 2012. Izjavili so, da je šokantno, da je Komisija v tem primeru tako pozabljala na tveganje navzkrižja interesov, tudi če so pritožniki izrazili zaskrbljenost. Dodali so, da bi morala ta „oprostitev saga“ sprožiti obsežen pregled načina, kako Komisija obravnava vprašanja navzkrižja interesov.

75. Glede na odločilne ukrepe Komisije za obravnavo obtožb pritožnikov v zvezi s ponovnim imenovanjem člana A v ad hoc etični odbor varuh človekovih pravic ugotavlja, da je Komisija rešila ta vidik pritožbe.

B. Zavezovanje in s tem povezana trditev, da ad hoc odbor za etiko ni dovolj pregleden

76. Pritožnik je trdil, da dejavnosti ad hoc odbora za etiko niso dovolj pregledne. Vztrajali so, da bi morala Komisija sprejeti proaktivno politiko preglednosti, ki bi zajemala (a) objavo življenjepisov in izjav o interesih članov ad hoc odbora za etiko na spletu, kot to velja za posebne svetovalce Komisije; (b) izboljšanje spletne preglednosti v zvezi s člani ad hoc odbora za etiko in njegovimi odločitvami.

77. Komisija je v svojem mnenju, ki ga je poslala varuhu človekovih pravic, navedla, da bo posebno stran na svoji spletni strani EUROPA namenila ad hoc odboru za etiko, na katerem bo objavila sklep Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko in sklepe o imenovanju članov ad hoc odbora za etiko. Vključeval bo tudi njihove življenjepise in častno izjavo, ki potrjuje odsotnost navzkrižja interesov med njihovo funkcijo člana ad hoc odbora za etiko in drugimi dejavnostmi ali interesi. Komisija je navedla, da razmišlja tudi o objavi izvlečka iz uradnih mnenj ad hoc odbora za etiko (ob hkratnem varstvu osebnih podatkov).

78. Pritožniki so v svojih pripombah na mnenje Komisije pozdravili predlagana prizadevanja za povečanje preglednosti ad hoc odbora za etiko. Vendar so opozorili, da objava izjav, v katerih je navedeno, da na taki spletni strani ni navzkrižja interesov, ne nadomešča zagotavljanja, da člani ad hoc odbora za etiko dejansko niso izpostavljeni tveganju navzkrižja interesov. Poleg tega so navedli, da ker so stranke člana ad hoc odbora za etiko zelo pomembne pri ugotavljanju morebitnih navzkrižij interesov, bi morala taka spletna stran vsebovati popolno izjavo strank člana. Pritožniki so predlagali, da bi morala biti vzpostavitev te spletne strani del postopka razjasnitve tveganja navzkrižja interesov in del širše zavezanosti trdnejšemu pristopu, ki bi moral vključevati določitev postopkov, ki jih bo Komisija uporabila, da bi ocenila in preprečila takšno tveganje.

Ocena varuha človekovih pravic

79. Varuhinja človekovih pravic je seznanjena z zavezo Komisije, da bo na svoji spletni strani EUROPA posebno stran namenila ad hoc odboru za etiko, objavila ustrezne sklepe Komisije o ustanovitvi ad hoc odbora za etiko in imenovala njegove člane, njihove življenjepise ter častno izjavo, ki potrjuje odsotnost navzkrižja interesov med njihovo funkcijo člana ad hoc odbora za etiko in njihovimi drugimi dejavnostmi ali interesi. Komisija je navedla, da razmišlja tudi o objavi izvlečka iz uradnih mnenj ad hoc odbora za etiko (ob hkratnem varstvu osebnih podatkov). Varuh človekovih pravic meni, da lahko ta zaveza, če bo uresničena, znatno izboljša preglednost članov ad hoc odbora za etiko in sklepov ad hoc odbora za etiko. V zvezi s tem varuh človekovih pravic sicer meni, da nadaljnje preiskave v zvezi s tem vidikom pritožbe niso potrebne, vendar meni, da je primerno podati dodatno pripombo.

C. Zahteva, da bi morala Komisija ustanoviti neodvisen odbor za etiko

80. Pritožniki menijo, da bi morala Komisija dolgoročno ustanoviti neodvisen odbor za etiko s širšim in bolje opredeljenim mandatom kot obstoječi ad hoc odbor za etiko, ki se ukvarja predvsem z vprašanji po zaposlitvi. Navajajo, da bi moral biti ta odbor popolnoma neodvisen in sestavljen iz strokovnjakov za etiko javne uprave.

81. Komisija je v svojem mnenju, ki ga je poslala varuhu človekovih pravic, pojasnila, da je pred tem predlagala ustanovitev medinstitucionalne svetovalne skupine za standarde v javnem življenju [9], katere naloga je svetovanje o splošnih načelih poklicne etike, ki veljajo za institucijo, pri čemer je izključila možnost spremljanja posameznih primerov. [10] Ta projekt ni prejel podpore Sveta in Evropskega parlamenta. Zato se je Komisija 21. oktobra 2003 odločila, da namesto tega ustanovi svoj ad hoc odbor za etiko. Pristojnosti tega odbora so bile leta 2011 razširjene, Komisija pa je sprejela svoj novi kodeks ravnanja za komisarje, ki trenutno vključuje posvetovalno pristojnost glede združljivosti dejavnosti nekdanjih komisarjev po izteku mandata in obdobja mirovanja, kot je ustrezno, ter možnost priprave mnenj na zahtevo predsednika o vseh splošnih etičnih vprašanjih v zvezi z razlago kodeksa ravnanja komisarjev. Komisija zato

meni, da ima vzpostavljen močan kodeks ter da njena sedanja pravila in postopki zagotavljajo uporabo visokih etičnih standardov.

82. Pritožniki so v svojih pripombah na mnenje Komisije navedli, da dejstvo, da se Svet in Parlament nista strinjala z medinstitucionalnim etičnim organom v obdobju 2000–2003, Komisiji ne preprečuje ustanovitve ustrezno neodvisnega odbora za etiko za Komisijo namesto obstoječega ad hoc odbora za etiko.

83. Pritožniki so v svojem sporočilu za javnost z dne 18. decembra 2013 v odzivu na zamenjavo člana A zahtevali, da se ad hoc odbor Komisije za etiko nadomesti s popolnoma neodvisnim odborom za etiko, v katerem so člani strokovnjakov nacionalne etične uprave. Takšne osebe ne bi smele imeti zgodovine v Komisiji.

Ocena varuha človekovih pravic

84. Varuhinja človekovih pravic meni, da je še prezgodaj, da bi glede na nedavne dogodke v zvezi z zamenjavo članice A zavzeli stališče o tej trditvi. Preučila bo, ali je to vprašanje primerno preučiti glede na prihodnji razvoj v zvezi z delovanjem rekonstituiranega ad hoc odbora za etiko. Zato nadaljnje preiskave v zvezi s tretjim zahtevkom v tem trenutku niso upravičene.

D. Sklepi

Varuh človekovih pravic na podlagi svojih preiskav v zvezi s to pritožbo zaključí z naslednjo ugotovitvijo:

Komisija je z zamenjavo člana A kot člana ad hoc odbora za etiko sprejela potrebne ukrepe za rešitev prve obtožbe v zvezi s ponovnim imenovanjem člana A v ad hoc odbor za etiko.

Nadaljnje preiskave v zvezi z drugo trditvijo ter drugim in tretjim zahtevkom niso potrebne.

Komisija in pritožnik bosta obveščena o tej odločitvi.

Dodatna pripomba

Komisija bi morala izpolniti svojo zavezo, da bo na svoji spletni strani EUROPA ustvarila posebno stran v zvezi z ad hoc odborom za etiko in njegovim delom.

Emily O'Reilly

V Strasbourgu, 19. decembra 2013

[1] Ad hoc odbor za etiko je bil ustanovljen s Sklepom Komisije C(2003) 3750 z dne 21. oktobra 2003.

[2] Na voljo na spletni strani

http://ec.europa.eu/commission_2010-2014/pdf/code_conduct_en.pdf. [Povezava]

[3] Vsak tak sklep Komisije bi temeljil na členu 245 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), člen 245 PDEU določa, da se komisarji vzdržijo vsakršnega ravnanja, ki ni združljivo z njihovimi nalogami. Dodaja, da se ob pridružitvi Komisiji slovesno zavežejo, da bodo med svojim mandatom in po njem spoštovali iz njega izhajajoče obveznosti in zlasti dolžnost, da po prenehanju mandata ravna pošteno in diskretno glede sprejemanja določenih imenovanj ali ugodnosti. V primeru kakršne koli kršitve teh obveznosti se lahko od Sodišča zahteva, da odloči, da je zadevni komisar glede na okoliščine bodisi obvezno upokojen v skladu s členom 247 bodisi mu je odvzeta pravica do pokojnine ali drugih dajatev.

[4] Mandat treh članov ad hoc odbora za etiko je bil decembra 2012 podaljšan za drugo triletno obdobje.

[5] Glede na besedilo mnenja Komisije, ki se nanaša na vse člane ad hoc odbora za etiko, varuh človekovih pravic meni, da je treba v zvezi s tem poudariti, da pritožniki sicer izražajo pomisleke glede članstva člana A v ad hoc odboru za etiko, vendar ne izražajo pomislekov glede drugih dveh članov ad hoc odbora za etiko.

[6] Glej opombo 5 zgoraj.

[7] Opredelitev „navzkrižij interesov“ v OECD je: „navzkrižje med javno dolžnostjo in zasebnimi interesi javnega uslužbenca, v katerem ima javni uslužbenec zasebne interese, ki bi lahko neprimerno vplivali na opravljanje njegovih uradnih dolžnosti in odgovornosti“.

[8] Odločba Komisije C(2003) 3750 z dne 21. oktobra 2003

[9] Komisija [COM(2000) 200 konč.].

[10] [COM(2000) 200 konč. in SEC(2000) 2077 konč.].